

Saaremaa Teataja

Üksik number 4 senti.

Ilmub
teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

Toimetuse ja talituse
Kuresaare — A. Lepiku majas,
Turuplatsil.
Abitalitused A. Hallik'a raamatukaupl.
ja «Perenaise» äris Vabadusplatsil.

Vastutav toimetaja W. Klären.
Väljaandja «Saaremaa Põllumees».
Toimetuse ja talituse avatud äri-
päeviti kella 9—3.

Tellimishind:
1 kuu postiga Kr. 0.45, postita Kr. 0.40
3 « « « 1.35, « « 1.20
6 « « « 2.60, « « 2.30
12 « « « 4.75, « « 4.15

Kuulutuste hind:
Kuulutusküljel 3 senti, esiküljel ja
tekstis 6 snt. millimeeter ühel veerul.
Aadressi muutmise 10 senti.

Nr 88 (447).

Teisipäeval, 8. augustil 1933. a.

V aastakäik.

Saaremaa Põllumeeste Ehituse täiskogu erakorraline koosolek

peetakse pühapäeval, 13. augustil 1933. a. kell 11 h. Saare maavalitsuse ruumides.

Päevakorras: 1. Suhatuse lühike aruanne.
2. Rkl. Jaan Teemanti sõne: Praegune poliitiline filmipilt.
3. Resolutsioonide vastuvõtmine ja läbirääkimised.

Täiskogu saadikud olgu volitusega varustatud.

Saaremaa Põllumeeste Ehituse Suhatuse.

Pühapäeval ei olnud laata.

Linnavolikogu uusim „tarkus“. — „Salakaubandus“ õitses. Üldine nurin.

Refnädalal, 2. aug. peetud koosolekul otsustas Kuresaare linnavolikogu muu seas pikenäda laadakaupmeeste palvel riietelaata 1 päeva võrra — kuni pühapäeva, 6. augusti õhtuni. See-ega oleks riietelaadad tänanu kestnud 3 pühapäeva. Sellega lootsid laadakaupmehed veel viimase pühapäeval „äri“ teha, sest eelmisel pühapäeval oli inimesti laadal siiski vähevõitu.

Nii jäi enamused kaupmehi edasi Kuresaare ega lastutanud reedel Pärnu sõitvat „Greneni“, et sellega Pärnu riietelaadale jõuda. Et maainimestele asja teatavaks teha, korjati raha ja pandi ühine kuulutus kohalikesse lehtedesse.

Ent neist usinast ettevõtmistust tõi-vas paksu kriipsu läbi kohalik poliitsei-voim. Nimelt peab linnavolikogu poolt vastuvõetud määrus, järelevalveasutises — kohtu- ja sise-ministeeriu-

mis — kinnitatama ja „Riigi Teata-ja“ ilmuma, enne kui ta seadusejõusse saab. Kuna see aga polnud sündinud, oli poliitsei sunnitud talitama määruse määruse kohaselt ja laupäeva õhtul laadad lõpetama.

Kui see asjaolu laupäeval teatavaks sai, oli üldine pahameel suur. Eriti pal-ju „meelitusnimeid“ sai linnavolikogu, kes oma suures tarkuses kogu suvi oli teetnud. Kõige enam kannatasid kordni- tud, kes linnafade patud oma kanda pidid võtma.

Kuna laadakaupmeeste kuulutuste peale palju maainimesti linna oli tulnud ja siit tühjade kätega lahkuda ei tahtnud, siis müüsid mõned kaupmehed keelust hoolimata kaup. Müümiselt tabati 4—5 kaupmehet ja nende peale tehti protokollid. Sellest hoolimata kaubeldi kogu päeva salaja ja poolsalaja.

Laskewõistluse segas tugew tuul.

Kaitsejõudu Saaremaa malewa laske- meistrivõistlusi pidi peetama laupäeval ja pühapäeval Looe lastetehnikul.

Eugewa tuule tõttu, mis puhus pea- legi hooiti ja tihti suuna vahetas, saadi laupäeval pidada ainult viiskolmeist last- mise võistlust, kuna esilüüride laske- võistlus ära jäi. Ka pühapäevaseid võist- lused jäid tugewa tuule tõttu osaliselt pidamata. Laupäeval ja pühapäeval pidamata jäänud võistlused peeti ära esmaspäeval kell 4 p. l.

Üldiselt on senised lastetulemused nõrgemad kui mõeldud aastal, seda juht ebaharuldase ilma tõttu.

Reisapalli harjutus

peetakse refnädalal, 9. sept. kell 7 laada- platsil.

Varastatud puid sälega ja wank- riga.

Saaremaa Ühisgümnaasiumi hoowist kadus juba mõnda aega põletispuud. Nõl vastu 4. augusti saadigi varaste jälile. Tabati wärskel teol Marie Kellam, elukoht Pilt t. 33, kes puid säles tah- tis koju wia. Suuremal mõddul — en gros — tahtis warastada juba Konsta- tin Preiwer, eluf. Kohtu t. 32, kes samal ööl tabati hobusewantriga puid wiimas. Preiwer oli palgatud gümnaa- siumi wäljaläigulohja puhastama.

Järsk surm

on tabanud kaupmehes Alef. Lepiku isa Mihkel Lepikut eile Järfel, kuhu ta oli käimasolewaid metsatöid vaatama sõit- nud. Ka warem on M. L. mõnikord nõrkuse hoogusid tundnud, kuid need mõddusid õnnelikult.

Soterit-allegri,

mille korraldas lau- ja pühapäeval R. E. S. Sportring, õnnestus launis hää- ti. Üldiseltulek oli umbes 150 kr., sel- lest jääb arwatawasti puhaft ligi 100 kr.

Organiseeritakse mere-kaitsejõudu Kaitsejõudu lüüsi 3 rühma.

Praegu ollakse kaitsejõudu malewa sta- bis kibedasti ametis Saaremaa malewa mere-kaitsejõudu lüüsi organiseerimisega. Organiseerimisõhudega loodeatakse lõpule jõuda 1. septembril. Kaitsejõudu lüüsi kolm rühma: Kuresaare, Ede ja Rihel- konna malewafondade juure.

Nõutakse sõjalaewade Geestisise jätmist.

Laupäeval algas Tartus allkirjade kogumine lehtedele, kus nõutakse sõjalae- wade „Lennuki“ ja „Wambola“ müügi tühistamist.

Lühikese aja jooksul anti ära 500 all- kirja.

Suurem aktiivsus allkirjade kogumiseks algas esmaspäeval, kus allkirjade wõt- mise punktis seati siise ka uulitsatel.

Ka Saaremaal on isamaalikest mõt- lejate kodanikkude poolt allkirjade kogu- misele asutud. Allkirjade kogumine ede- neb jõudsasti.

Lüüsiwõistlustel võitjad.

Pihla kontrollühingu poolt 6 augustil Sandlas peetud lüüsiwõistlusel said esimese auhinna Elisabet Wanem ja Leontine Munt, teise auhinna Anni Grünfeld, Wilma Roes, Marie Suru ja Lonni Roopuu.

Saaremaa pole veel müüdnud.

Walitsuse müügipoliitika on põhjust andnud igasuguste ärewate kuulude le- wimisest rahwa seas. Elatakse nagu mingisugusel kõitawal pinnal ja ooda- takse, millal see jälle siia wõi sinna kal- duma hakkab ja lõpuks kuterpalli wistab. Duundub igasugune kindlus järgnevatks päewaks.

Mõõdunud laupäeval seletasid mõned

Ootamata surma läbi lahkus meie keskelt
7. augustil 74 eluaastas

Mihkel Lepik

Sügawas leinas

abikaasa ja poeg perekonnaga.

Wäliskülalisk Saaremaale. 13. sept. saabub Riia laetawaks teatustante.

Rahwuswaheline Etteuriskoonide Sells teatas Kuresaare linnawalitsusele. et 13. augusti hommikul saabub Riia Riia Roomassaare sadamasse auril suurema hulga huiwiteisijatega. Huiwiteisijad tahawad külastada Saaremaa waatamis- määrsemaid kohti, milleks paluwad oma- le meoautofid referweerida. Pärast ring- sõitu maal lastutatakse ülejäänud aeg Kuresaare lossi, muuseumi j. m. kohtade külastamiseks. Tegawisõit on 13. aug. õhtul kell 8. Kui palju inimest huiwitei- sifi ola wõtab, selle kohta on Rahwus- waheline Etteuriskoonide Sells lubanud täiendawalt teatada.

Suurem kontsert pargis.

Efinewad Helmi Kann lauludega
ja tantfija Ralf Lofsmann „Esko-
nia“.

H. Kann jaabub Kuresaare ja annab ueljan. õhtul pargis kontserbi. Helmi Kann on koloratuur-sopran, laulu on ta õppi- nud oma de Salme Kanni juures, hiljem ennast laulu alal täiendanud Wiinis, hil- jem lõpetanud konservatooriumi.

Laulja on efinend suure eduga iseleis- wate kontsertidega kui ka ooperites „Tru- habuur“ — Leonora ja „Faustis“ — Margarete osas. Tema efinemised on saanud kiitwate arwustuste osaliskes. Kla- meril saadab B. P. Lühig — Tallinnast.

Weel efinewad sel kontserdil neljapäe- wal 10. avg. pargis kõlatojas efinest korda Kuresaare tantsupaar Ewi Berry ja Ralf Lofsmann. Peale Robert Noobi laulumist „Estonia“ lawalt on meestantfija Ralf Lofsmann wäljapaistwamaid jõude „Es- tonia“ teatri juures tantfurühmas. Kla- meri joolob Sonja Strasschilt.

Laulatus õhu kaudu.

Mõõdunud laupäeval oli efinene raad- iolaulatus maailmas. Raadio kaudu lastsid end panna paari Almeerika filmi- näitlejanna Benita Hume ja Englise autosportlane Sack Dunfee. Mõrõja oli Hollywoodis, peig Londonis. Mõifuguse laulatus põhjustas see, et abiellumisel oli teel palju taktistusi. Peig ei pääsnud ametalalife kinnioletu pärast Almeerikas-

„Suudas Makkabäuse“ ettekan- ne lõppes buudufäägiga.

Laupäewa õhtul ja pühapäewa päewal kanti Laurentiuse kirikus ette oratoorium „Suudas Makkabäus“. Raasa teawad olid „Estonia“ bariton Karl Wittol, kes on oratooriumide ettekannete kand- wam jõud, noor, tunnustatud lauljanna Helmi Wettem, pr. Irma Eiler ja Lem- bit Jurgens.

Ettekannete woolest õnnestus oratoorium wäga hästi. Oli märgata, et selle kallal oli koor oma juhiga S. Lawifuga hul- ga tõstis tööd teinud. Ka solistidega wõis kõigiti rahule jääda, kuid millegi- pärast oli rahwast wähevõitu. Kui mi- newal aastal oratoorium „Eomine“ ise- ai rahuldawa ülejäägi kasfas andis, siis sel korral tuleb leppida wäikes- puudufäägiga.

Wõib-olla oli wähefese ofawõtus süü- di ka weibi kõrgetel platil hindadel.

Wäliti õpetajaid.

Neil päewil wälis Maafi wallawoli- togu tagawere algtooli õpetajaks prl. Marta Külaotsa. Sellele kohale kand- beeris 11 isikut. Kawandi algtooli õpe- tajaks wäliti Karl Kivihall. Prl. Küla- ots on pärit mandrikt, hra Kivihall Saaremaalt.

Uuemõisa wallawolikogu wälis Tuma- la algtooli õpetajaks prl. Marta Kivi. Joann Kivi, kes Uuemõisa algtooli fulgemise tõttu sellist kohalt wabanes, wiidi üle Tornimäe algtooli õpetajaks.

Se ega mõrõja oma filmilepingu pärast Inglismaale. Kuid kumbki ei tahtnud külasta edasi kirjawahetuses kindlaks mää- ratud laulatuspäewa. Ei jäänud üle teist abinõu kui lasta end laulatada raad- ioteel. See sündis nii, et peig ja mõrõ- ja feifid kumbki oma tunnistajatega mik- rofoni ääres ja lülesid kõit laulatus- juure kuulwad tõotused ning tunništa- jad kinnitasid need.

Sünnitas peale surma.

Tihti on ette tulnud imelikke warju- surma juhte, mis mõnikord õige traagiliste tagajärgebeni olesk wiinud. Warjufurma juhtubega tuleb sellepärast õige ettewaat- lit olla.

Mõne päewa eest furi wäikeses Alakiri nimelises kolas, Wõnias kohaliku farmeri naine wähe aega enne sünnitamist. Ku- mardudes üle „laiba“, märkas „ladunu“ isa nõrka südame lööfi. Otselohje tõsteti „furnu“ kirstust wälja ja arutati kohale- jõudnud arsti abil meelamärkusele. Tunni aja pärast sünnitas naine poja. Mõihästi ema kui ka poja termis on hea.

Eiini olerat tegu olnud krambiga, nagu seletawad arstid, mis wõiwat enne sünni- tamist ema juures ette tulla.

Kuidas kroonikukutamist plaanitseti.

Kasub juundiga pooleks, talumees — „suurtükilihaks“.

Kroonikukutamisele, nagu näid tagant järele selgub, on eel läinud õige pikal- dane ja plaanilindel ettemalmistus. Üksit- asjad, mis ilka rohlem avalikkuse ette haktawad fertima, on kohati waga pikant- set ijeloomu.

Kroonikukutamise kihutus omas erilise pinewuse möödnud talwel. Sel ajal tuli kampaania peastaap iga õhtul kottu Tallinnas ajumasje „Corjo“ kohwikusse. Need olid loonduste staabimehed ja ühe mitte-estti panga direktor ning weel mõ- ned teised. Seal mõeti iga päew kottu kihutuse tagajärjed ning arutati läbi juht- nõrrib kohalikele agentidele.

Erilist tähelepanu pöördati maarahwa hullade mõitmisel kroonikukutamise ideele. Tähtsamateks kohapealseteks agentideks oli dieti paar-kolm isikut. Üks neist oli keegi Karksi läheduses asuw ärimees, kel olid julgusfideimed loonduste sekkloka meestega ja kes ise siipes kõwasti mõlgades.

See mees organiseeris terve rea mürt- sukooletuid kroonikukutamise kasku ja efines iga pool raskelt kannatawa põllu- mehena, saatis kirju ja kutsesid wälja, kus kaebas maarahwa häda ja nõudis loru- walt raha allawitumist.

Talumeestele maaliti mõlumaid pilte kütideist neist kaskudest, mis kroonikukuta- mine maale toob.

Gama ärimees — loonduste agent müüs juubile partii metsa maha ja mõitis müä- gilepingusse punkti sisse, et kui kroon peaks kuttuma, siis kaskud pooleks.

Muidugi talumehed seba ei teadnud, ei teadnud nad ka seda, et seda kihutust Tal- linna kohwikust juhtii ja et selle taga sei- fid esijoones ühe mitte-estti panga huiwid, kel palju wäliswaluutat wäljamaal.

Alles hiljem hakati seda aimama, kui loonduste riigifogus hädalas wastu põll- kogude poolt esitatud seadusele, kus nõuti kontrolli kapitalide pidamisele wäljamaal.

Kroonikukutamisega teenisid need wa- luntoomanikud ränku summasid.

Teine tähtsam agent oli loondustel keegi läbitukkunud politseiniit Tartumaal, kes ka iiflikult tugewasti mõlgades on.

Oli ka weel teisi wähemaid agente. Neg-ajalt läid kaasa ka paar Tartumaa ketterafondlikku pastorit.

Müüsi organiseeritigi „rahwa arma- miit“ krooni kukutamiseks. Talurahwas

ei teadnud muidugi aimata, et teda pole selle juures rohkem tarwis kui nii belba suurtükilihaks, et loonduste agendid, metja- juudid ja wäliswaluutaga hangeldajad moodustasid tiheda kiidu, kes põluma sü- damega wotas krooni langemist, et siis ka- susid lõigata.

Kohe, kui kroonikukutamine läbi oli wiidud, mõis loonduste omale seba uhtust lubada, et ostis pikema jututa ära Wil- jandis ilumwa lehe „Safala“.

Talumehe jaoks jäi kukutajatel üle esi- joones ainult tallimad ostulaubad ja juur hull tulewikulubadusi.

Munade hind paranes.

Ranamunade hinna noteerimise komisjon märts 4. aug. eksportimunade kilogrammi hinnaks 42 senti. Kümne hind wastawalt oleks sellega 50 gr. raskuste munade juu- res 21 senti, 55 gr. — 23 senti ja 60 gr. — 25 j.

Siseturu munade hinnaks noteeriti 38 senti kilogr. Sellega oleks alla 50 gram- mi raskuste munade kümne hinnaks 17 senti ja üle 50 gr. raskuste munade hin- naks 22 senti kümneft.

Ka peekoni hind paranes.

Saupäewal noteeriti Tallinnas peekon- figade hind weidi kõrgemalt kui eelmisel nädalal ja hinnatabel kujunes selle tõtu järgmiselt (hind sentides kilo kohta):

60—72 kg	76	71	65
55—59,5 ja 72,5—75 kg	71	67	61
48—54,5 ja 75,5—82 kg	67	64	61

Eksportwõi — 140 senti kilo.

Saupäewal, 8. augustil määras eksport- wõi hinna noteerimise komisjon wõi hin- naks 140 senti. Eelmise nädala noteerin- guga (125 senti) võrreldes, on wõi hind paranenud 15 senti võrra.

Wälja weeti möödnud nädalal wõi 5605 tünni ja 205 pooltünni ja kusti. Sellest hulgast läks Sakja turule 1689 tünni.

Lennupäewa Wilsandis

peeti pühapäewal. See oli üks suuremaid lennupäewi. Kohal oli rohkesti kaitsewäe lendureid. Demonstreeriti wigurlende. Dja mõitis ka läti lennut.

Eestlased rännaku Peruusse.

Laewad Peruu omad juba 1. juulist. Profuratuur juurdleb edasi.

Juurdlus sõjalaewade müügi asjus kes- tab edasi ja arwatakse, et seba ei juudeta enne selle nädala lõppu lõpule wiia.

Siigutawad kuuldufed, et asjaomasel is- tud alewat jõudnud tõrwale toimetada otstawat dokumendid ja kawatsewat neid esitada parajal juhul. Sõjaprofuratuur kahtleb selles.

Peruu esindaja kapten Taura on Tallinna jõudnud ja olewat meie kaitse- wäe mõimudele tähenanud, et ta tahawat oma walitfufelt nõutada eestlastele food- jamaid fieserändamise tingimusi Peruusse. Peruu kliima olewat waga kohane meile. Ainult kommuniste kartwat nad.

Muu seas olgu tähenatud, et wiimaste andmete järele Peruus on 6.147.000 ela- niku, j. o. wiis elaniku iga ruutkilo- meetri peale. Elanikest on 32 protsenti indiaanlased, 53 prots. segawerelised, 11 prots. kreoolid ja eurooplased, 2 protsenti mustad ja 2 prots. ida-afriaadid. Euroop- lased elawad enamikus linnades (pealinn Limas on 265.000 elaniku) ja määrae- wanduste ringfondades. Eüdamaal lei-

dub weel meitfuid suguharusid, muuseas Putumayos isegi peanahakütte.

Razu „Bambola“ ja „Lennuki“ müügi kohta kuulda, olewat laewad Peruu wa- litfufe waiduses juba 1. juulist j. a. ala- tes. Senini oli meie kohustufeks laewu korras hoida.

Laewadele tõmmatafje Teetis Peruu lipud — punane-walge-punane püstriti- pudes — üles.

„Admiralte Guise“ ja „Admiralte Wil- larile“ — nagu näid nimetatatfe „Len- nukit“ ja „Bambolat“ — tuuafje mees- kond Peruust kohale.

Peruu laewastit koošneb

wiimaste andmete järele kahest wanast wäitefist 3200-tonnilisest riistefast, üheft 500-t. häwitofast, wiieft allweelaewast, kahest jde-kahurlaewast ja üheft õppelaewast. Siia juure tuleb näid arwata ka „Lennuk“ ja „Bambola“. Peruu kaitse- wäes teenib 9000 sõdurit ja 1100 õhmit- feri.

Uus keskerakond loomisel.

Loondustlased kaitswad nahka päästa.

Praeguse walitfufe sammud on tefi- tanud rohkesti pahameelt mitte ainult rahwa laialdastes hulkades, waid ka walitfufe taga seiswates erakondades.

Nagu wiimafed teated jutustawad walmistawat Tallinnas ja mujal lin- nades suure hooga uue erakonna loomi- se wastu, mis peaks astuma Saan Tõ- nisiõni poole sohu ja rappa wiidud kes- erakonna afemele. Rahwaerakonna wi- mafed sammud on ta walijatele täiesti wastuwõimatud ja kahjulikud, millepä-

raft pind uue erakonna loomiseks olewat kõigiti joodne.

Ka loondustlaste seas on aremus suur, sest nad olid oma juures saamafas wa- lijad hoopis unustanud ja on nüüd hä- das, sest nende nimamehed saawad iga pool rahwa seas tiheda pahameele awa- lduste osaliseks.

Nüüd otstafje abinõusid, kuidas en- nalt kõigist puhtaks pesta ja wastutufest tõrwale hiihida.

„Raja“ kirjutab:

Laewade eest pakuti 48 protsenti rohkem.

Õffjaks oleks olnud Hiina.

Meieni on ulatunud teated, nagu oleks umbes poolteist tuud enne „Lennuki“ ja „Bambola“ müüki Peruule esitatud Teeti todanikude U. ja R. poolt, kes tõbranud

waremalt Teeti wõimikudena Londonis, pakkumine meie ametiafufiele, mis kait- tanud sõjalaewade müüki. Pakkumine oli- nud umbes 48 protsenti joodfam kui praegune müügihind. Hiit, kes U. ja R. laudu ostufi olnud humitatud, olewat Hiina.

Seegi kuulduf nõuab jeltitumist ja tar- bekorral kõige kategoorilijemat ämberlüt- tamist meie ametiafufiste preftiijhi nimel.

Praegune Taaliku.

2.

Ei jättud rahule ka koolimaja. Purus- tati sealgi afnaklaase ja trepiastmeid. Kuid... omad poifid ja — ja... ta- gajärjeks kapitaliremondid!... Nüüd on aga farnane „kultuur“ kuuldawasti ta- dunud. Dja mürtfumechi teeniwad „fiwi- laewas“ aega ja elu lähel oma igapäe- wasti rada. Waid harukorral tuleb „tuju“ ja siis pelfetafje laiali juhatusse koo- olefuid, kuid ega see ei puutu enam wallatassasse.

Asundus.

Mõisa planeeriti ja afuniktude ela- mud kerkiwad nagu imewäl endistele lagedatele mõisawäljale. Mitte küll farnafed nägufad kui paljudes teistes mõisates, kuid siiski hädapärased peawar- jub. On siiski oma tuba ja oma luba ja püfiwa tödga saab itkagi oma igapäe- wase leiwa. Ega see põid ka igalpool waga halb ei olegi. On päris häid põl- lumaid. Rahjaks satub aga ka wahest päris head maod farnastesse katesse, kes ei osta sellega midagi peale hakata. Wõtame näiteks „D“ afunikutoha. Ter- we talukoft kõige parema maagisa fudameft ei jõua wäiteft perekonda ära elatada. Sealfamas peab aga teine poo- le koha ja halmema maa pidaja end ka ära elatama. Ja elatafje ka — paremi- ni kui esimene. Juhtus nõnda, et sai keegi talukoha — parema mõisast. Oli mees küll lange mees sõjas, kuid seba mitte põllumehega ega ka perekonname- na. Ehitas ka pikapeale kuidagi waewa- list wiift mingifugufe katusealuse, mida ise nimetas majaks, kuid kaugemale po- le jõudnud. Põllud kannatawad hari- mispuuduse all. Päris ülekohus kofe farnafse talukoha wastu. Sa etf naine pani mehe niwõrd wägewasti pafila alla, et mõttis kofa käest ära ja saatis „kangema“ poole kofust hoopis minema. Säh fulle kangelas! Pole parata. Ega

„õnempoolgi“ suuda juuremat lorda faata põlluharimise alal.

Omapärast juhtub Taaliku afundu- fes. Armuasjad on siin millegipärast hoopis fassis. Diget perekonnaelu leiad waewalt. Kes ajab naise minema ja wõtab mõdra kaajakese, kes jagab armas- tust mõdraсте meestega jne. Ühe sõnaga: abielurikkumine igaal sammul. Reid ar- mufeiitlusi mõiks loetleba lõpmatuseni, kuid waewalt huiwad farnane wanade inimeste pödrane armuhullustus kedagi mõdrast, kes pole juft otsefokofelt seotud nende perekondade traagitagal Hull juba afi, kui poifid-plitad ütsteifele armastufe- ga ninanipfu mangingwad, kuid on weidi kurblooline kui see loruus wanade, ela- tanud, juba mitu aastat koos elanud abielupaaride juures.

Umbrustonda wawastas lubjaga pife- mat aega afunik S. Siner, mida ta ise Taaliku põllu kiwideft põletas. Ja pa- rem lubi oli kui ühelgi teisel. Wiift tagab seba hea lubjakiwi. Kuid mehe tagane- des abielu lahingwäljalt litwideerus tööstus.

On afundufes ka päewapiltneft, J. Luts. Omal ajal oli mehel tööd üleli- gagi, sest oli ta ju kohapeal ainus far- nane ametmees. Nüüd surumad aga paremad ja ajakohafemad ettemõtted ta tahaplaanile. Üdfe tegeles J. L. palju- del aladel. Nii „ajas“ ta omal ajal tõrwa, terpentini jne.

Suurem efa neist faadustest läks ko- halikfufudefse kauplustesfse lõhnaõlides ja igafugusteks tarwisminewateks wedelik- ludeks.

Kohe mõisa külje all afub sepitoda. Rohalikfude elanikfude sepatõd teeb seal sepp Gustaw Walter. Tubli ja afjatund- lik töömehena on ta leidnud laialdase poolehoiu ja lugupidamist. Oli sepitoda loru mõisa omandus. Nüüd sai aga praegune sepp ta endale kogu inventaa- riga.

Mõisa külje all afub Taaliku küla, weidi maanteest tõrwal, mäe weerul.

Külas on 4 talu. Elawad need inime- jed seal piifi-tajaf endaeft. Rohad mees- tel pärijeks ostetud ja eluregi muud kui lohijeb. Põllumaa ka feftparane. Aga etf omad hädad-wilefufed ole igaipool. Kellel neid pole! Ega siis õhetele ja ka- beteie matja müüdfel ajal waga suurt rõhtu pannagi. See nagu mees faanub. Seinetõrd polegi häda nii suur, kuid far- jutafje it agi. On olemas wanafõna, et farjumistef saab taarile hauet. Sa etf faa ka. Natuke itka faab. Argu mõel- da- gu, et fef on kõlud juft Taaliku küla kohta. See on üdfe nii.

Eestfufufitumaid talufid külas on U. Lutsu „Sonta“.

Kõit on seal korras — maad ja ma- jad. Korralik mefla on talul. Puudub waid... noor perimees, kuna ainus tü- tar Salme waid ootab. Kuid küll aeg lahendab ka selle mõistatufe ja siis lä- heb kui lepafje reega.

Waimud Kurejaare kalmistul.

Wäti lehes kirjutatafje:

Inglise kirjaniku Oweni fuleft 1861. a. ilmunud raamatus „Teise maailma läwel“ jutustatafje kummalistef sündmufest, mis leidis ajel Kurejaares 1844. aastal.

Kohalikel mõisnikel oli linna talmistul mitu tabelit, kus peeti jeni furnutufiste, funi nad fangitufi perekonna hauafambrisje. Kalmistufi, juft tabelite lähedalt, möödnub maantee. Samas afufid ka lafilad hobufte kõimijeks.

Juulis 1844. a. hakkafid kohalikud ela- nitud märkama, et hobufed muutufid waga rahutuks, kui nad seoti lasta külge, mis oli otje parun Burghoewedeni tabeli tõr- wal. Mõni nädal hiljem peeti jurnuata- püha ja rahwast kogunes kalmistule palju. Wainitud tabeli lähedale seoti ütsteift ho- buft. Ent juur oli omanike ehmatuf, kui nad jutufelt tagafi tulles leidfid loomad poohurnutena eest. Ülени laerud wahuga, wäriufid hobufed hirmust. Kolm hobust

Omapärane on Taaliku farjamaa. Roos Saapsu küla farjamaaga moodus- tub ta funi 10 ruutkilomeetrilise farapu- nõmme. Peale farapuude kaabab nõm- mes waid mõni ütfit kadakas. Tihedalt on faetud farjamaa farapuudega: kohati pat- fult, et ei wõimalde läbipaäfu. Arwata mõib, kuiwõrd wäärtuslik on farnane farjamaa loomade toitmise juhtes. Aga fari end elatama peab, kuna puudub parem. Sõõdamafks tõblifuf rohuma a moodustamad waid wäitefed lagenbilu- zefed fefer nõmme. Kuid pähtleit taswab päris rohkesti. Sa siis on pähtliforfajaid ligidalt ja kaugelt. Tulewat ära inime- jef isegi Mufust. Jättub kõigile. Keelu pole fiamaanu olnud. Ka tänawu fägi- fel tõotab pähtlifafat kujuneda taunis rahuldawaks. Kui wahet pähtliufid faafi ei rifu, nagu tihti tahab olla.

(Särgneb).

furi weel famal päewal, kuna teijed pitfa- miifi toibufid.

Nüüd lewifid rahwa fetfa miimejugufed kuulufutud. Mõned wäitfid, et tabelift koft- wat fefgesti hoigamist ja nuttu.

Kui need kuuldufed ulatufid ka kofa- litu pastori tõrwa, lastis ta tabeli awada. Djutuf, et koft seal afuwad furnutufistud olid ämber pödratud ja alufelt maha tõs- tetud.

Hämmastunud kogufufe kiifmed nõud- fid konfistooriumilt kummalistef juhtumi feltitumist. Ent tabeli omanikud Burghoewe- denit protestifid juurdlufe wastu. Wäth- was aga kõneles, et hiljuti enefetappel elu lõpetanud parun Burghoeweden, felle kirst oli paigutatud tabelisje, ei leia ka peale furma rahu.

Wiimaks kufjus konfistooriumi efimees parun Gildensfubbe koftu uurimistomis- joni, mille kiifmeks peale tema olid weel

Kihelkonna kirik saab uued kellad.

Kellad telliti Saksamaalt ja lähevad maksma üle 3000 kr.

Mõni aasta tagasi tõsteti Kihelkonna koguduses üles uute kirikukellade muretsemise küsimus. Leiti, et niisugusele suurele kirikule, kui seda on Kihelkonna oma, oleks hädasti vaja uusi kõlarikilmaid kelli. Kõhva aja tõttu polnud see ettevõtte sugugi kerge, kuid koguduse ühemeelse tsõ ja õpetaja Janno energilise algatuse tõttu telliti siiski kellad ära.

Kellad telliti Saksamaalt ja need lähevad maksma üle 3000 krooni. See on õige juur summa praegusel tehval ajal väljamaale saata.

Kuulbawasti pidi kellad laup. 5. aug. mootorpurjel „Antoniale“ laaditama Kihelkonnale toomiseks. Nii siis wõiwad kihelkondlased warsti uusi kelli kuulda. Koguduse liige.

PÄEVAUUDISEID.

Rõõmlid tungisid päise päewa ajal tallu. Kolmapäeval, kella poole kaks pailu päeval tungisid rõõmlid Koela wallas, Wirumaal, Sudu külas Saan Kreemanni tallu. Toas magaw perenaine Miili Kreemann tõmmati wõõrilt maha, seoti tal käed ja jalad kinni. Perenaise appihüüded lämmatati padjaga. Rõõmlid puistasid toa segamini. Peale rõõmlite lahkumist leiti, et nad olid wiinud kaasa 25 krooni raha, umbes 30 kilo sealihja ja 5 kilo leiba. Sündmusest teatati ametiwõimudele, kes asusid kurgategijaid jälgima.

Tabati eesti piiritusewedaajaid.

3. juulil tabas Soome merewäe politseilennuk 4 eesti salapiiritusewedaajat G. Prantfu, R. Sinni, Martin ja Hjalmar Saali. Mehed olid kõik alles esimest korda salapiiritust wedamas.

Soome president tuli lastemeistriks. Soome esiwõistlustest lastmises Wiiburis wõitis ofa ka president Swinhufwud spordipüksist lastmises wanade klassis ja tuli meistriks 562 filmaga.

Nälg Wenemaal. Praegu walitseb Nõukogude Wenemaal paljudes kohtades hirmus nälg. Wiljatoristamine ei edenevat nii nagu tawatsetud. Nende kohta, kes ei täida wiljaandmise kohustusi, tahetakse tarwitusele wõtta surwabindusid.

Armuandmisi Venes. „Stalini kanali“ töõde lõpetamise puhul, mis ühendab Baltimere Walgemerega, andis Nõukogude walitsus armu 12.000 poliitilisele wangile, kes töõstasid kanali ehitamisel. 60.000 wangile fergendati tunnukawalt karistust.

piiskop, kaks konfistoriumi liiget, linna- pea, arst ja advokaat. Komisjon leidis, et kabeleis walitses jälle korratud. Kõik kirjutud asetati nüüd digetele kohadele, pörandale puistati õhule tord uuhla ja kabeleiks juleti linna- ja konfistoriumi pitfata. Kohaliku garnisoni jõdurid seati walwuritaks.

Kolm päewa hiljem awati uuesti kabeleiks ja — jälle olid kirjutud paifatud maha, mõned olid koguni püsti ja ühe kiristu laas oli pooleldi lahti ning selle wahelt paistis tollejama kirikulja parun Burhoewedeni käsi, kes oli ise lõpetanud oma elu.

Lutud ja piisatid uufel olid terwed, kuhatorras pörandal ja trepil ei nähtud ainustki inimjalge ja walmurid wandusid, et kabeleisse polnud tunginud teegi wäljafipoolt. Komisjon oletas, et tundmatud kurgaregijad olid kabeleisse läinud maa-aluse läigu kaudu, mille nad ise jalajas laewanud. Kuid uurimisel ei leitud mingit salateed. Ka kiristude kallid hõbeilustused olid alles, seega puudus alus arwamisel, nagu oleks kabeleisse tungitud rõõwimise oisatõbel.

Nii jäigi Kurejaare kummituselingu selgitamata. Kirjutud wiidi kabeleist ära ja maeti perekonna hauakambriisse ning kabele juleti. Juurdluskomisjon koostas akti kõlde asjaosaliste allkirjadega ja andis selle konfistoriumi arhiwile. Hiljem jaadeti see dokument koos teiste paberitega Riiga, kus seda enam ei leidnud Petromski-Solomow, kes 1907. a. alustas uuesti imelikku loo uurimist.

Kuid temale kirjutas teegi Burhoewedeni perekonna liige, et Kurejaares elawat weel mõningaid wanamehi, kes kummalist sündmust hästi mäletawad. Omalt poolt lisas kirja autor, et tema omakfied seletawat seda kiristude segipaiskamist maaaluste mete tegewusega, mis jagedasti lähemaks ajaks uputawat kabeleilust feldrit.

(Järg 4. lht.)

Kes head nisu tahab saada, peab mõtlema seemne puhtimisele (peitsimisele).

Iga põllumees teab seda põhitarust „kuidas külvada, nõnda lõigata“. Ühes seemnega läheb mulda ka woenlane — lumiseen, haigewõngipea ja teised taimehaiguste eod. Misjuguft tälli tekitab haigewast nõgipeast tabatud nisu, see on põllumehele tuttaw, mõned on wahelt tähele pannud, et lewadel rahuldawalt talwe alt tulnud oras hiljem häwib lumiseene toimel, mis halli wõrguga kaab maa eriti lumehangege asemel. Mõlemate taimehaiguste eod lähevad mulda haige seemnega. Nende taimehaiguste wastu edukalt wõidelda wõib seemne puhtimisega (peitsimisega). Parematest puhtimise ainetest tuleks nime- tada germisaani ja cerefaani, warem tarwitati taunis laiast formalini, kuid omalt toimelt on eelmisest nõrgem, mõjub ainult nõgipeale; uspuulun ja fusariool ei ole

Suwitajaid 920.

Seni on Kurejaare aadressilauas registreeritud umbes 920 suwitajat.

Sõrwe arstiks dr. Greinert.

Arsti asutohaks Mõisa küla.

Maamajatsuse poolt on määratud Sõrwe jaostonna uueks arstiks dr. Edgar Greinert, kes senini eraarstina praktiseeris Põidel. Uue arsti kohale ajumiseega wiaasse maamajatsugu wiimase koosoleku otsuse kohaselt arsti asutohi Abruta w. Üädipe külast üle Torgu w. Mõisa külla.

Kalastajad tekitasid soopõlemise.

Põles Kõigi järwe äärne raba.

Järjelõrune soopõlemine oli 6. fip. Uue- mõisa wallas, Kõigi järwe ääres. Põles ära riigile kuulawat, praegu Kõigi af. elawa Wõsfilu Luifu kääs põlkel rendil olewat raba poolteist hektarit. Umbruskonna elanike kaasabil kustutati tuli pühapäewa õhtul kell pool 8.

Armatawasti sai tuli alguse eelmisel päewal järwel kalastanud poistelt, kes kaldal tulb teinud. Tuleajame ümbrusest on tuli ka lewinud. Põlemist olnud marga- gata juba 5. fip. õhtul. Rahju fuurus jeni selgitamata.

Andsasse tuleb tuletoorn.

Andsasse, Kihelkonna lähedal, on weeteede walitsuse eelarwes ette nähtud tuletoorni ehitamine. Nelli päewil anti ehitustöö wõistluspaftumisel wälja ehitaja Aronitile, kes muu seas ehitab läinud aastal Paralepa tuletoorni 50 päewaga. Tuletoorn läheb maksma 6000 fr. tuleb raud-betoonist ja 32 meetrit kõrge. Ehitustööbega tahetakse lõpule jõuda 2 kuu teistel.

enam palju tarwitufel. Kahte eelpool nimetatud puhtimisainet saab osta Saaremaa maa-apteegist, Kurejaare Lõssi t. 3. Uue määruse kohaselt ei nõuta enam osuluba, waid ostja peab üles andma oma aadressi, andma oma allkirja, et selleks otstarbeks tõesti tarwitab. Igal pakitsel on kaajas tarwitamise õpetus ja juhised murgituse juhtumise arstimiseks. Wõalban fiin fiiski mõned põhimõttelised mõtted.

Puhtimisaineid on farnafeid, mis läsitatakse kuitwalt. Nendega puhtimine sejab pulbritujulise puhtimisaine segamises wäljaga farnafelt, et iga tera oleks ümbritsetud puhtimisestolmu firmega. Sarnane puhtimiswahend on warem nimetatud cerefaan. Läbi wiia saab seda pooleni wäljaga täidetud tünis, mida läbi roputatatfe kas wõlli peal tiirlema pannes (wõimafin) wõi tünni weeretades. Kuimpuhtimiswahendeid ei ole meil jeni tarwitatud. Wärgpuhtimisest olen nimetanud germisaani. Tuntum ja ühtlasi mõjuwam wiis n. n. lastituswiis wõi fiskefastimiswiis sejab selles, et wili puhtimiswedelikku lastetasse germisaani tarwitamise fonnal ½ tunniks. Et teri kiiresti wedelikust eraldada, selleks wõita puhtimiswedelik suuremasse nõusse ja terad fiske lasta formis wõi kotis. Wõdelit peaks tingimata teri katma, terad hästi läbi segada. Kasta wõib wilia wäljemaal hulgal (näit. ½ walfat wõi wäheugi). Kuid et oja wedelikku teradega minema läheb, siis tuleb igats järgmifeks lastimifeks juure walada. Määgil en germisaan pakiteses, millest kõige wäljemad 50 grammi. Sellest saab 40 liitrit 1,25% wedelikku. Kui kahes osas fiske lasta, saab sellega puhtida 50 kg wilia (umbes walf). Üldiselt arwestatasse nii, et 50 kg forraga lastes, peab olema 50 liitrit wedelikku, igats järgmifeks lastimifeks juure walada 8 liitrit. Puhtitud seeme koge küllida wõi kuitwatada, et ta kuuma ei lähaks. Germisaaniga puhtimine mõjub nisu kōwa nõgipea ja lumiseene häwitamifeks. Ruffi juures lumiseene ja kõrrende häwitamifeks. 50 grammi germisaani maksab 70 senti.

Kuna enam on lewinud meil lastituswiis (fiske lastimine), siis peatufin pikemalt germisaaniga puhtimise juures. Kuimpuhtimise läbiwiimifel toimida kaajas olema õpetuse järele, samuti wõib germisaaniga puhtimist läbi wiia teiste wiiside järele kaajasolewat juhifit tarwitades.

Kus puhtimine tundmata, seal wõib forradada tegelikke kufufuf, milleis pöörata maatulunduskonfjulenbi poole. Näitlik kufus korraldatasse Gilla maanoorte ringi poolt 10. aug. kell 6 õhtul „Mia“ talus.

U. Raal.

Uuelmate org. 33.

132

das on see wõimalik?”

Sa hää! muutus äkki teisefks. „Kui jutustafin seda teile fiin, siis ei suudaks te uskuda mind. Kalliboas seletab teile seda ja weel palju muud üllatawat.“

Warsti pärast seda lahtufime Philipfoni juureft. Tema ennustus täitus. Nägime waga palju ifeäralist ja waga palju, mida ma tänase päewani ei ole fuutnud endale felgeks teha. Nägin oma filmadega meetodit, millega see omapärane rahwas hantis omale teateid wälismaailma sündmufist.

Päew pärast meie audientfi Philipfoni juures külastas meid Kalliboas ja palus meid omale järgneda. Philipfoni mõju näis ilmnemat ifka felgemini: armastuswäärst wastas wana-mees meie arwufatle küsimufile ja andis ifegi oma algatufel seletufi nähtufte kohta, mis olid meile täiesti mõistatuslikud.

Järgnefime temale jalgsi läbi uulitfate, mis olid täis paljude puude lõhna, kuni jõudfime hoowi, kuhu wõifid astuda ainult wäljawalitud.

See oli ebaharilikult fuur ja fisaldis hulga ehitifi. Kalliboas wiis meid fuurimasse nende hulgas. Sisfeastumisel märkasime gruppi noori inimesi, kes istufid madalail pindidel, ja sellele kõrgetasuline wanamees, kes farnanes Kalliboafile, näis pidawat loengut. Nähtawasti oli see õpetaja. Kalliboafi märguande peale jättas ta õpetuse andmif, ja kuigi ta ei kõnelemin nii pitkamifi kui meie juht, sain fiiski aru igast sõnast.

Sa rääkis parafasti inimwaimu falapäraseif wõimeif. Alegajalt kufus ta wälja ühe õpilase, hüpnofiseeris ta imeftamifwäärse kergufega ja felgitas iga näite juures hüpnofiseeritu tähelepandawaid wõimeid. Siis pibid õpilased wastastikku üksteifst hüpnofiseerima. Osawamad said

faladus, mille awastamifeks olin kufutud. Rändafin läbi Alafia merifiku fifemuse, nagu seda ei ole teinud üksti furelik enne mind, ja lõppeks leidfin tähtfa ülestähenduse obol. Kuidas hantfin endale selle tõlde, seda te juba teate, ja ma ei tarwitfe kirjeldada teile oma ärewust, kui leidfin fealt ümberlülkamatu tõenduse oma nägemuste tõepärafuse kohta. Siis, nagu oleks jumalad teid selleks wälja walinud, puutufite esmalt Zeie, Mirlees, ja hiljem Põyning minu teele. Arwafin koge, et teie abi wõib olla mulle kufulik, ja ma ei ole, kui wõdin nii welda, end selles petnud. Zegin teile küll teatawaks obo faladuse, ei wõlnud teile aga midagi oma unelmast, mis, nii tõepärafesd kui nad ka olid, oleks teid ainult wiinud arwamifefe, et teil on tegemifst hullumeelfega. Siis oli mul Nankingis jälle nii elaw nägemus, et weendufin täielikult oma eesmärgi reaalfufes; ja obo teel oli weel üks nägemus, mis kõrwaldas kõit tahtlufesd.“

Philipfon peatus ja waatles mind terawasti, enne kui ta jättas jutustamif. Sa mõtles nähtawasti, kui palju mina juba aimafin wõi teadfin neift asjuf.

„Siiski,“ ütles ta lõppeks kiiresti, „wiitwafin iftagi weel nii usfumatu ja fantastilife asja jutustamifega. Sellest ajast peale oli ilmutus päewal ja kõl minu filmade ees ja juhtis mind kindlail teele; muibu ei oleks mina ega teegi teine furelik leidnud teed üle wiimaste kardetawate lumemägede. Mis siis juhtus, seda te juba teate. Urwan, et olefin teile juba wiimafel homifil kõit jutustanud, aga siis tuli lawiin, ja pärast, nagu nägite, wiidi mind ära ihufatfemäe poolt. Järgnes nähtawasti mitu meelemärfufeta olefu ftaadiumi, mis, nagu pärast sain teada, oli rawimife tulemus, ja kui lõppeks jälle tuln täie-

Geeti Omavalitsuste Kinnitusselts

„O m a“ Tartus.

Rõik tähtsamad kinnitusharud.

Soosjad kinnitustingimused. Mitte kallid preemiad. Kiire ja diglane kahjude wäljamaksmine.

Seltsi juhatus: Tartu, Riia tän. 41, oma majas.

Pääagent Saaremaal P. Lauri, Pähklä.

Jagal lestinäbalal ja laupäeval p.l. Kurejaares, Garnisoni 15.

Aljemil: B. Steinberg, seltsi esitaja maavalitsuses.

Agendib:

Kurejaares — adm. J. Treufeldt ja A. Lepit, Kuber. nr. 9.	
Rõikonnal — Ed. Höbenit.	Maafis — J. Ugi.
Kärlal — Fr. Pihel.	Tagawerel — A. Eickfuss.
Makutis — J. Tasa.	Urjul — W. Kirisch.
Salmel — A. Rufs.	Laimjalas — Joh. Rimm.
Jamajas — Ed. Bunab.	Lõdnes — D. Kaasik.
Torgus — J. Matt.	
Saugus — W. Rõster.	Muhus — Ed. Dunapuu ja A. Rehepapp.
Armudral — A. Koel.	

Kinnitage „Omas“!

UUS
kompveki- & toiduainete
kauplus

6 avatud Kubermangu tän. 6

(end. Toominga sõdgiisaali ruumes.)

Kustufega omanik.

M ü ü g i l

wärske kamajahu

O. Kapsi kaupluses

Turu pood № 5. Telefon 166.

+ Rõige täielikum
puufärkide, hauaristide
ja metallpürgade ladu

Kurejaares, Kubermangu 26, oma majas, telef. 119.

Laos suures walikus:

puufärke, hauariste, ristiplaate, ristitiwe, hana-
kaste, furnaiapiinke, pärgi, puufärge ehteid, kujusid,
palme, wahalilli, pärjalinte, linu, filmarätkuid.

Rõik puufärgid on valmistatud Riia fashjongide järgi. Laos alati
jaadawal tamme-, saare- ja männipuust igas suuruses ja wärvis.

Korralik ja täpne tellimiste täitmine. Tellida võib ka
telefoni kaudu. Saadetakse postikaudu kätte, kelle elukoht
liini ligikal. Suur walik! Hinnad odavamad kui mujal.

Rohale jõudnud suurem saadetis hauariste.

Mujalt küsite hindu, — meilt aga ostate.

Kustufega A. Järw.

R. Markus

1) Koloniaal- ja segakauplus,
Wabadusepl.

2) Rõõri- ja köietöödustus, Püha
Telefon 106.

Põllumajanduslik Keskühisus

TALLINN „ESTONIA“ Jaani t. 6

Asutatud 1911 a.

Omakapitalid üle 1.000.000 kr.

Liikmeid-piimaühisusi 228.

P. K. „ESTONIA“ meiereitarvete ladu on Saaremaa
Majandus - Ühisuses. — 1932. a. saatsid Saaremaa
piimaühingud 97 protsenti võid oma keskasutisele.
Nõukogu liige Saaremaalt H. Otstavel, maavalitsuses.

Piimaühingud kindlustavad oma majandusl. iseseisvust,
kui saadavad kõik või müügile oma keskasutise kaudu.

Saaremaa Teataja

tellimisi wõtawad wastu:

Muhus, Hellama wallas:

R. Werendel — Kuivastu aj.

Mih. Saun — Simmiste l.

Muhu-Suures wallas:

Jwan Naaber — Mõisakülas.

August Schmuhl — Koguwa t.

Rogula wallas:

Ado Naamat — Wätra külas.

Teodor Sepp — Rõriska „

Laimjala wallas:

Drest Torn — Audla külas.

Alfhei Kruus — Rühwe l.

Beale selle wõtawad tellimisi

wastu kõik postiasutused.

Kõigile lugupeetud

kuullaagrite

tarvitajatele teatan,

et minu juures on avatud Schveitsi kuullaagrite ladu,
kust on alati saadaval kuullaagreid autode, traktorite,
paadimootorite ja rehepeksu-garnituuride jaoks.

Kõige austusega

A. Lepiku autotarvete äri, Kubermangu t. 9.

Waimud Kurejaare kalmistul.

(August 2-ndal 1933.)

Umber 1000 aastat tagasi 1812. a.

Rõik-Indias Barbadoose saarel.

Ka seal pandi perekond Chase'ide wana
hauakambris, mis asus kiriku kõrwal kal-
mistul, tähele imelikku kirstude ümber-
põramist. Kiristud olid kolmekordseid —
puu, tina ja jälle puu, — milliseid jõuti
waid kahetja mehe abil nihutada paigast.
Kaua uuriti kummalist sündmust, meie päe-
wini iegi on säilinud dokumendid kummi-
tusest Chase'ide kalmis, kuid samuti ei jõu-
tud põhjuste kohta selgusele. Hiljem ole-
tati, et kiristud langebid maawärina tõttu
aluselt maha, ent on imelik, et maawä-
rinat keegi kohaltelt elanikest ei märganud.

Ka Inglismaal leidbid minewal sajaa-
bil taolised juhtumid aset.

Kuna nende sündmuste kohta on alal
hoitud nii pealtnägijate seletusi kui ka
ametlike tunnistusi, ei saa neid pidada
ainult rahwajuttudeks. Aga nüüd tekib
küsimus: millest olid sellised „kummitused“
tingitud?

On waewalt mõimalik, et Kurejaare
kalmis wesi tõusis nii kõrgele, et tõukas
aluselt maha kirstud. Siis oleks pörand
ja seinad pidanud olema märjad, wõi
wähemalt niisked, sest kolme päewa jool-
sul kirstud poleks jõudnud kuivada. Aga
uurimiskomisjon ei märganud midagi toos-
list. Maawäriseid nii Inglismaal ega
Saaremaal ei juhtu.

Kuulus inglise kirjanit Conan-Doyle,
kes uskus üleloomulikesse jõududesse, oli
weendunud, et Chase'ide hauakambris toi-
munud segadused olid waimude töö. Mi-
melt Thomas Chase, kes waimajena mae-
tud sinna, oli olnud julm ja halastamatu
mees, kes iegi oma tütre ajanud surma.

„Ühisid“ trükk Kurejaares, Rõhtu t. 6/8.

130

likult meelemerkusele, teatati mulle, et mind on
walitud selle riigi kuningaks. Kõiksin teie ja hiin-
laste järele, kes päew hiljem toodi minu juure.
Ma ei teadnud, et nad olid furnutena ära kan-
tud ega olnud seepärast sugugi imestunud neid
nähes. Kõiksin siis, mispärast teie ei ole tulnud.
Mulle belbi, et Alkessa Warju Nõukogu käseb
sellega oodata. See oli esimene kord, mil sain
teada selle wõimu olemasolust. Kuid wiisist, kui-
das temast räägiti, järeldasin, et teda ei wõinud
alahinnata, ja järgnewad sündmused aina kinni-
tasid seda. Alles järk-järgult sai mulle selgeks
minu seisukoht. Wain teile belda, et see ei ole
kaugeltki nii lihtne, nagu ta wõis näida teile,
kui mind hiljuti rahwahulga ees laulatati wa-
nast kuninglikust soost neiuaga.

„Kas tahate sellega belda, et Teie wõim on
piiratud?“ küsis Poyning.

Philipson kummarus ettepoole. „Seisuford
on tõeliselt järgmine“, fofistat ta, „Alkessa War-
ju Nõukogu on kõitwõimas. Niipea kui nad olid
weendunud, et olen tõeline Alkessander, andsid nad
walitsewale printstile Kalliphanelele nõu tagasi
astuda. „Nõuanne“, nii nimetab Alkessa Warju
Nõukogu harilikult oma otsusi. Aga niipalju olen
juba teada saanud — häda sellele, kes ei täida
nende „nõuannet“. Kuigi prints Kalliphanele nä-
hawasti nurisematult loobus troonist, ei ole ta
ma fiiiski, et ta jäädawalt on otsustanud sellele
kõige liia. Tema seljataga on partei, kes kogu-
ni julgeb kahelda minu õiguses troonile, kuigi ta
on jõuetu, niikaua kui Alkessa Warju hoiduwad
minu poole. Seepärast wõin ainult piiratud ka-
minuta oma autoriteeti, kuni minu seisuford ei
ole kõwenenud. Teie näete nüüd“, lõpetas ta, „et
ei ole igaford õnn, olla kadunud helleenidelinna
kuningas. Aga jutustage ka midagi endast. Wida

131

olete teinud selle aja jooksul?“

„Nägin pealt trooni üleandmise tseremoo-
niat“, ütles Poyning, „aga sellejärele kadus
Kalliboas, ja meid hoiti terve nädal wangis.
Kui ta tagasi tuli, teatas ta meile, et Teie soo-
wi kohaselt peaksite tutwuma linnaga. Oleme
juba palju näinud. Oleme õppinud tundma suur-
te lindude saladust ja oleme koguni ise hakanud
õppima lendamist, ning teame kirja Alkessandri
obeliskil.“

„See on hea“, ütles Philipson waike wai-
mufusega; „olete nii fiiis tunginud meie riigi
südamesse. Nüüd olete näinud waimutõulise näo-
ga kuradeid ja suuri linde. Walged kalliskiwid
— kas olete neid juba leidnud?“

„Eitafime.“

„Eiis ei ole te nähtawasti külastanud veel
ühtki meie eramaja?“

„Mis on sellel sellega tegemist?“

„Kuna te muudu olefite pidanud nägema
lappi mängimas walgete kalliskiwidega, nagu teie
inglise lapsed mängiwad harilikel kivitükilidega.
Nõed on pärit jõeist, mis põhjapoolt woolab fii-
järe. Ebrang Chitjal oli sellega täiesti õigust.
See jõgi kannab endaga kaasa sadu päiklasuu-
ruseid teemante; jõeäng peab olema täidetud
neist. Peate paluma Kalliboast, et ta wiiks teid
kord sinna, kuid annan teile nõu, mitte sattuda
selle üle märgatawasse ärewusse. Kuigi minu
rahwas ei anna neile asjadele mingit wäärtust,
teab ta ometi, et teie maailma elanikud kirglikelt
wõitlewad teemandite pärast; ja fiiised elanikud
tunnawad kirjeldamatult põlastust selle fire wastu.“

„See on mulle itfagi weel mõistatus“, ütles
fin, „meil on kõik mõimalikud tõendused selleks,
et Teie rahwas on wäga hästi informeeritud
kõigest, mis sünnib wäljaspool seda orgu. Kui-